

Toelichting en verantwoording Lidwoordrups

door auteur Fleur Goppel

Het grammaticaal geslacht in het Nederlands

In het Nederlands bestaat een onderscheid tussen onzijdige zelfstandig naamwoorden en niet onzijdige zelfstandig naamwoorden. Je kunt aan de vorm van een zelfstandig naamwoord niet zien wat het grammaticale geslacht is en daarmee welk lidwoord bij het woord hoort. De verdeling onzijdig en niet onzijdig is in het Nederlands ongelijk. Ongeveer 25% van de enkelvoudige zelfstandig naamwoorden is onzijdig en krijgt het lidwoord *het*, terwijl ongeveer 75% niet onzijdig is en dus het lidwoord *de* krijgt (Cornips & Hulk, 2006).

Grammatica- en woordenschatverwerving voor anderstalige én Nederlandstalige kinderen

Het Nederlandse lidwoordsysteem is niet transparant en daarmee lastig te verwerven. Eentalige Nederlandstalige kinderen zijn pas op relatief late leeftijd (6 jaar) in staat het grammaticaal geslacht juist te produceren (De Paepe & De Vogelaer 2008; Van der Velde 2003). Daarmee is de Lidwoordrups niet alleen geschikt voor anderstalige maar ook voor Nederlandstalige kinderen. Met Lidwoordrups verwerven zij nieuwe zelfstandig naamwoorden (woordenschat) en oefenen ze met het gebruik van de lidwoorden (grammatica). Het spel is geschikt voor zowel kinderen die al kunnen lezen als kinderen die nog niet kunnen lezen.

Zelfstandig spelen en leren

Kinderen kunnen met Lidwoordrups zelfstandig spelen en leren. Het vrolijke karakter van de rups nodigt het kind uit om opnieuw aan de slag te gaan met wat er nog moet worden verbeterd. De heldere kleuren geven aan of het juiste lidwoord is gekozen bij een zelfstandig naamwoord. Deze feedback is ook begrijpelijk voor kinderen die nog weinig taal beheersen. Zodoende is het spel zelfcontroleerend waardoor kinderen er in groepjes van 1 tot 4 zelfstandig mee aan de slag kunnen. De ouder/verzorger of docent kan zo in een oogopslag zien of een kind de lidwoorden wel of niet beheerst. Het zelfstandig spelen en verbeteren van foutjes draagt bij aan de succesbeleving en het leerplezier van het kind. Het rijgen van de woorden op de juiste rups draagt bij aan de concentratie en ontwikkeling van de fijne motoriek.

De woorden

Lidwoordrups bevat in totaal 32 de- en het-woorden afkomstig uit de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters. Alle woorden zijn voorzien van een heldere tekening en, voor hen die al leren lezen, het geschreven woord. Het spel bevat meer de-woorden dan het-woorden, zoals in de Nederlandse taal ook het geval is. Hierdoor wordt spelenderwijs een meta-linguïstisch bewustzijn gecreëerd over niet alleen het belang van het lidwoord (voor opvolgende grammaticale regels), maar ook over het voorkomen en gebruik van het lidwoord.

Differentiëren

Zowel anderstalige kinderen die nog helemaal geen Nederlands spreken als kinderen die al wat Nederlands beheersen, kunnen uit de voeten met Lidwoordrups. De ouder/verzorger of docent kan met het spel differentiëren door te variëren in welke en hoeveel woorden (blokjes) er worden aangeboden. Kinderen kunnen alleen, in een tweetal of in een kleine groepje aan het werk worden gezet met Lidwoordrups.